

ACTIEPLAN 2026-2029

Sterk Sociaal Werk

om
trots op
te zijn

sterk
sociaal
werk

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Zorg
Simon Bolivarlaan 17
1000 Brussel

Samenstelling

Departement Zorg
Afdeling Beleidscoördinatie

In samenwerking met:
Het Vlaams platform Sterk Sociaal Werk

Productcoördinatie en vormgeving

Departement Zorg
Afdeling Communicatie en IT

Depotnummer

D/2026/3241/116

Uitgave

Maart 2026

INHOUD

COLOFON	2
INLEIDING	4
1 WAAROM IS ER NOOD AAN STERK SOCIAAL WERK?	5
2 WAT IS STERK SOCIAAL WERK?	8
2.1 De definitie van sociaal werk	8
2.2 Mensenrechten als kader voor sociaal werk	8
2.3 De vijf krachtlijnen van Sterk Sociaal Werk	9
3 WAT DOET STERK SOCIAAL WERK?	11
4 HOE ZIET ONZE STRUCTUUR ERUIT?	12
4.1 Kerngroep	12
4.2 Stuurgroep	12
4.3 Stakeholdersoverleg	12
4.4 Regionale platformen	13
5 OP WEG NAAR EEN NIEUW ACTIEPLAN	14
5.1 2024 en 2025: Van evaluatie naar voorbereiding van de toekomst	14
5.2 Lessons learned uit de evaluatie	15
6 ACTIEPLAN STERK SOCIAAL WERK 2026 – 2029	16
6.1 thema's en acties in het actieplan 2026-2029	16
6.1.1 Krachtlijn procesmatig werken	16
6.1.2 Krapte op de arbeidsmarkt	18
6.1.3 Communicatie en beeldvorming	19
6.1.4 Uitbouw van de regionale platformen	20
6.1.5 Sociaalwerkconferentie 2027	21
6.1.6 Onderzoeksagenda voor sociaal werk	21
6.1.7 Lopende thema's verder opvolgen	22
6.2 Uitvoering, opvolging, evaluatie en bijsturing van het actieplan	23

INLEIDING

We stellen jullie graag het actieplan Sterk Sociaal Werk 2026-2029 voor.

Met het einde van het actieplan Sterk Sociaal Werk 2020-2024 in zicht, startte het Vlaams platform Sterk Sociaal Werk in 2024 een evaluatietraject. In samenspraak met de stuurgroep van het Vlaams platform en verschillende stakeholders werden de werking en de resultaten van het platform geëvalueerd tijdens een denkdag in juli 2024. Wat hebben we gerealiseerd? Waar scoorden we goed? Wat kan in de toekomst beter? Belangrijke aandachtspunten hierbij waren focus en haalbaarheid. Deze input werd meegenomen in een vervolgttraject vanaf september 2024, waar stilgestaan werd bij het toekomsttraject. Waar willen we naartoe? Waar onderscheiden we ons van de rest? Wat is realiseerbaar? Daarna volgden ook verschillende bilaterale contacten met belangrijke stakeholders om te polsen naar draagvlak en engagement om actief met acties aan de slag te gaan.

Dit actieplan is het resultaat van bovenstaand traject en beschrijft dus Sterk Sociaal Werk 2.0. We bouwen daarbij verder op het [Actieplan 2020-2024](#). Rekening houdend met de evaluatie van het vorige actieplan, de beperkte beschikbare middelen, de context van arbeidskrapte enerzijds en de gedrevenheid van onze partners anderzijds kiezen we in het nieuwe actieplan voor focus, haalbaarheid en een versterkte samenwerking.

Ook de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen, mevrouw Caroline Gennez, zet haar schouders verder onder Sterk Sociaal Werk te zetten. De beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029 erkent het belang om verder in te zetten op een sterk sociaal werk, waarbij de mensenrechtenbenadering centraal staat. Ze kondigt bovendien een nieuwe Sociaalwerkconferentie aan in 2027. Deze conferentie zal de eerste resultaten van het actieplan brengen.

1 WAAROM IS ER NOOD AAN STERK SOCIAAL WERK?

De nood aan sociaal werk blijft in onze samenleving hoog. Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2025-2029, dat in september 2025 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, bundelt in zijn omgevingsanalyse een aantal cijfers rond armoede in Vlaanderen. We lichten hier een aantal zaken uit:

- In 2024 leefde 12,8% van de inwoners van het Vlaamse Gewest in armoede of sociale uitsluiting. Omgerekend gaat dit over ongeveer 860.000 personen, die leven in een huishouden met een inkomen onder de armoededrempel, die leven in een huishouden met ernstige materiële en sociale deprivatie en/of die jonger zijn dan 65 jaar en leven in een huishouden met zeer lage werkintensiteit.
- Wat non-take-up – dit is ‘het aantal personen of huishoudens dat in aanmerking komt voor een sociaal voordeel, maar dat niet ontvangt’ – betreft, blijkt dat in 2022 het aandeel non-take-up neerkomt op 46%.
- 3,4% van de bevolking in het Vlaamse Gewest leeft in ernstige materiële en sociale deprivatie. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gaat het om 13,6%. Deze inwoners beschikken niet over ‘voldoende middelen voor ten minste 7 van de 13 essentiële aspecten van het dagelijkse leven, wat hun preciaire situatie verergert’. De cijfers voor ernstige materiële en sociale deprivatie in Vlaanderen blijven stabiel na een lichte stijging en een vrij laag niveau in 2022.
- De groepen die zich vaker in een kwetsbare positie bevinden zijn steeds dezelfde: 65-plussers, alleenstaanden, éénoudergezinnen (in het bijzonder jonge alleenstaande moeders), werklozen, huurders, laaggeschoolden, personen met een handicap en personen met een herkomst buiten de EU. Deze groepen nemen – met uitzondering van de laaggeschoolden – toe.

Dit zijn maar een aantal cijfers en statistieken die tonen dat de structurele ongelijkheid nog steeds aanwezig is in ons land en dat de realisatie van mensenrechten onder druk staat. De nood aan sociaal werk, dat als expliciete opdracht heeft om mensenrechten te realiseren en sociale grondrechten te garanderen, blijft aldus hoog.

Tegelijk zien we dat het sociaal werk onder druk staat. Sociaal werk is een uitdagend beroep dat opereert in een complexe, snel wijzigende context. De afgelopen jaren zijn er heel wat extra uitdagingen opgedoken: een opeenvolging van crisissen (bv. COVID-19, energiecrisis, de oorlog in Oekraïne), krapte op de arbeidsmarkt, hulpvragen die complexer worden, ... En hoewel nabijheid – één van de krachtlijnen van Sterk Sociaal Werk – van cruciaal belang is, worden sociaal werkers ook vaak geconfronteerd met agressie. Na de dood van een OCMW-medewerker in Gent in de zomer van 2025 kwam de agressieproblematiek meer op de voorgrond en verschenen er ook getuigenissen in Sociaal.Net. Het toont de complexiteit van het werk van sociaal werkers.

Afstemmen en samenwerking zijn meer dan ooit van belang om complexe casussen aan te pakken. Uit de afgelopen periode leren we ook dat sociaal werkers meer nood hebben aan verbinding. Dat blijkt uit de ervaringen van de regionale platformen Sterk Sociaal Werk met praktijkwerkers uit de brede sector. Praktijkwerkers geven aan nood te hebben aan verbinding en ontmoeting. Ze willen elkaar leren kennen, onder gelijken zijn, met elkaar afstemmen, van elkaar leren en elkaar inspireren. Dat zien we ook in de evaluatie van de Sociaalwerkconferenties (Europees en Vlaams) die we de afgelopen jaren organiseerden. Samenkomen, over de sectoren heen, zorgt niet alleen voor inspiratie en goesting. Het doet ook deugd en geeft sociaal werkers het gevoel niet alleen te staan. Die verbinding wordt dus als noodzakelijk ervaren, maar komt meer en meer onder druk. De tijd hiervoor ontbreekt soms. Dat in combinatie met de uitdagende context maakt dat sociaal werkers er niet steeds in slagen om hun kernopdracht, het realiseren en waarborgen van mensenrechten en sociale grondrechten, te vervullen. De werkdruk ligt hoog, sociaal werkers raken dan gedesillusioneerd, ze vallen uit of stromen vervroegd uit, leefgroepen of voorzieningen doen een stap achteruit of moeten sluiten. Die druk op de sociaal werkers zien we ook in de cijfers. We schetsen de situatie aan de hand van een aantal cijfers uit het [onderzoeksrapport arbeidsmarkt krapte sociaal werk](#), dat in september 2025 een eerste keer voorgesteld werd. De Vlaamse Werkbaarheidsmonitor, beheerd door het Steunpunt Werk van KULeuven, peilt om de vier jaar naar de

kwaliteit van jobs. Daarbij wordt rekening gehouden met indicatoren als werkstressklachten, motivatieproblemen, onvoldoende leermogelijkheden en de werk-privébalans. Wanneer we kijken naar de subsector ‘gehandicaptenzorg, jeugdbijstand en welzijnswerk’ – een subsector waarin heel wat sociaal werkers aan de slag zijn – zien we dat het aantal werknemers zonder werkbaarheidsknelpunten tussen 2013 en 2023 gedaald is van 68,9% naar 54,6%. Vooral de percentages rond werkstressklachten en motivatieproblemen springen in het oog. De werkstressklachten stegen van 22,2% naar 38,3%, de motivatieproblemen gingen van 9,3% naar 14,1% (cf. onderzoeksrapport arbeidsmarktkrapte sociaal werk).

Naast de zorgen over werkbaar werk zien we in de cijfers ook een hoge nood aan sociaal werkers. De beroepenprojecties van het Steunpunt Werk (versie mei 2024) tonen aan dat het aantal sociaal en maatschappelijk werkers tewerkgesteld in Vlaanderen tussen 2014 en 2023 gestegen is met 36,9% in de Vlaamse arbeidsmarkt. Ook bij het aantal loontrekkenden in het sociaal-cultureel volwassenenwerk, de non-profit en de Vlaamse/Brusselse arbeidsmarkt kunnen we in de periode 2016-2023 een stijging vaststellen. De toenemende mate van maatschappelijke kwetsbare situaties waarin mensen zich bevinden en de complexiteit en nood aan een interdisciplinaire aanpak, maken dat er meer nood is aan ondersteuning door beroepskrachten binnen het sociaal werkveld. Wanneer we vooruitkijken, zien we dat de aanwervingsbehoefte voor de toekomst groot blijft. Zeker de vervangingsvraag wordt de komende periode hoog ingeschat. De vergrijzingsgolf bij sociaal werkers speelt daarbij een belangrijke rol. Tegelijkertijd zien we echter het aantal studenten in de opleidingen sociaal werk globaal gezien dalen, wat ons de komende jaren voor een belangrijke uitdaging stelt (cf. onderzoeksrapport arbeidsmarktkrapte sociaal werk).

Bovenstaande maakt het al duidelijk: sociaal werk en sociaal werkers zijn belangrijk. Niet enkel op individueel, maar zeker ook op maatschappelijk vlak. Sociaal werk speelt een cruciale rol in de samenleving. Principes van sociaal werk zijn sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit. Sociaal werk engageert mensen en structuren om welzijn te bevorderen, sociale problemen te voorkomen en aan te pakken, en zodoende te streven naar een meer sociaal rechtvaardige samenleving. Zonder een sterk sociaal werk zou onze samenleving er heel anders uit zien. En daarom is Sterk Sociaal Werk nodig:

- **Om sociaal werkers te versterken en hen te ondersteunen bij het (helpen) realiseren van mensenrechten en sociale grondrechten en zo het belang van mensenrechten en sociale grondrechten beter op de kaart te zetten.**
- **Om de krapte van sociaal werkers op de arbeidsmarkt mee aan te pakken. Om in te zetten op positieve beeldvorming en beroepstrots onder sociaal werkers.**
- **Om sociaal werkers over de sectoren heen met elkaar te verbinden, hen te laten voelen dat ze er niet alleen voor staan, dat ze waardevol werk leveren. Zo leren ze niet alleen van elkaar, ze halen er ook nieuwe energie en goesting uit.**

Ook de Vlaamse Regering ondersteunt de nood aan sterk sociaal werk. De Beleidsnota 2024-2029 Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding vermeldt onder de ISE Welzijnswerk, Strategische Doelstelling ‘We zorgen voor een nabije en laagdrempelige zorg en ondersteuning’ het volgende:

‘OD ‘We blijven inzetten op een sterk sociaal werk waarbij de mensenrechtenbenadering centraal staat:

We blijven inzetten op een sterk sociaal werk waarbij de mensenrechtenbenadering centraal staat. Sociaal werk is een ruim beroep dat verschillende domeinen omhelst (straathoekwerk, jeugdwerk, sociaal-cultureel werk, algemeen welzijnswerk, individueel maatschappelijk werk, opbouwwerk, ...) en zich inzet voor de meest kwetsbaren in de onze samenleving.

We maken een evaluatie van het bestaande Vlaams actieplan ‘Sterk Sociaal Werk’ en gaan na op welke noden uit het werkveld verder moet worden ingezet. Ook de input uit de Sociaalwerkconferenties nemen we mee in het bepalen van de maatschappelijke uitdagingen en speerpunten waar het sociaal werk een cruciale inbreng kan doen. We continueren het Vlaams platform en de regionale platformen Sterk Sociaal Werk. Sterk Sociaal Werk versterkt en ondersteunt sociaal werkers bij hun kerntaak, het realiseren van mensenrechten en sociale

grondrechten. De expertise en impact van sociaal werkers met betrekking tot maatschappelijke thema's wordt zichtbaar gemaakt en gedeeld, we zetten in op verbinding en beroepstrots. We werken ook naar een nieuwe Sociaalwerkconferentie toe in 2027.'

2 WAT IS STERK SOCIAAL WERK?

De nood aan Sterk Sociaal Werk is overduidelijk. We lichten hieronder verder toe wat we precies verstaan onder sterk sociaal werk. Voor diegenen die Sterk Sociaal Werk al langer volgen, bevat dit hoofdstuk weinig nieuwe informatie. Een goed begrip van wat sociaal werk precies inhoudt en hoe wij dit vanuit Sterk Sociaal Werk definiëren is echter belangrijk voor een goed begrip van het actieplan.

2.1 DE DEFINITIE VAN SOCIAAL WERK

Sociaal werk omschrijven is niet evident. Er zijn immers heel wat sectoren, beleidsdomeinen, professionals, maar ook vrijwilligers bij betrokken. In het kader van Sterk Sociaal Werk hanteren we steeds de globale definitie van sociaal werk, zoals in juli 2014 aangenomen door de International Federation of Social Workers (IFSW) en de International Association of Schools of Social Work (IASSW):

“Sociaal werk is een praktijkgebaseerd beroep en een academische discipline die sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en bevrijding van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit staan centraal in sociaal werk. Onderbouwd door sociaalwerktheorieën, sociale wetenschappen, menswetenschappen en inheemse en lokale vormen van kennis, engageert sociaal werk mensen en structuren om levensuitdagingen en problemen aan te pakken en welzijn te bevorderen.”

De praktijk van sociaal werk is zeer verscheiden en kan zich situeren op het vlak van individuele hulpverlening, groepswerk, jeugdwerk, personeelswerk, sociaal-cultureel werk, maatschappelijke dienstverlening en samenlevingsopbouw. Een diversiteit van professionals is betrokken: praktijkwerkers zoals jeugdwerkers, hulpverleners, straathoekwerkers, bemiddelaars, trajectbegeleiders, ... maar ook beleidsmedewerkers binnen organisaties. Bovendien is de dialectiek tussen professionals, vrijwilligers en burgerinitiatieven kenmerkend voor de dynamiek van sociaal werk. Dit is dan ook een belangrijke kanttekening die we doorheen het hele actieplan meenemen. Sociaal werkers kunnen niet verengd worden tot houders van het diploma ‘sociaal werk’. Sociaal werkers kunnen ook vrijwilligers of ervaringsdeskundigen zijn. Bovendien richt Sterk Sociaal Werk zich op alle domeinen waar sociaal werkers actief zijn en dat zijn er – zoals hierboven reeds gesteld – heel wat.

2.2 MENSENRECHTEN ALS KADER VOOR SOCIAAL WERK

Mensenrechten vormen samen met sociale rechtvaardigheid, collectieve verantwoordelijkheid en duurzaamheid de centrale principes van sociaal werk. Het handhaven en realiseren van mensenrechten en sociale rechtvaardigheid wordt door de globale definitie van sociaal werk dan ook als normatief principe naar voren geschoven. De mensenrechten zijn een leidend principe voor sociaal werkers. Mensenrechten omvatten rechten uit de eerste, tweede en derde generatie. Rechten van de eerste generatie verwijzen naar burgerrechten en politieke rechten, zoals het recht op vereniging of het recht op vrije meningsuiting. Onder de tweede generatie worden sociaaleconomische en culturele rechten verstaan, zoals het recht op arbeid, onderwijs, gezondheidszorg of huisvesting. De rechten van de derde generatie slaan, tenslotte, op het milieu. Denk daarbij aan het recht op een gezonde levensomgeving, op natuurlijke hulpbronnen, ...

Wanneer we de mensenrechten bekijken als leidend principe en als kompas voor sociaal werkers, zien we dat het sociaal werk twee functies heeft. Enerzijds heeft het sociaal werk een waarborgfunctie. Deze houdt in dat sociaal werk de toegang tot rechten moet (trachten te) garanderen. Anderzijds heeft het sociaal werk ook een sociale en democratische functie. In dat kader worden de mensenrechten als streefdoel beschouwd en wordt nagedacht over hoe we op de samenleving kunnen ingrijpen, zodat er minder ongelijkheid en meer rechtvaardigheid gecreëerd wordt.

Sociaal werk dat tegemoetkomt aan de globale definitie van sociaal werk en de mensenrechtenbenadering voorop plaatst, is sterk sociaal werk. Dit sterk sociaal werk wordt gekenmerkt door vijf krachtlijnen.

gezondheidszorg, arbeidsmarkt) om ervoor te zorgen dat ook groepen in kwetsbare situaties hier toegang tot krijgen.

We benadrukken dat deze krachtlijnen niet los van elkaar gezien kunnen worden. Sterk sociaal werk is altijd een combinatie van deze krachtlijnen. In bepaalde contexten zal de ene krachtlijn evidentier zijn dan de andere. Kenmerkend voor sterk sociaal werk en sociaal werkers is echter dat ze telkens opnieuw ruimte trachten te maken voor een praktijk waarin de vijf krachtlijnen samenkomen.

3 WAT DOET STERK SOCIAAL WERK?

Sterk Sociaal Werk versterkt en ondersteunt sociaal werkers uit het brede sociaalwerkdomein, en doet op drie manieren:

- We zetten in op **het zichtbaar maken en delen van de expertise van sociaal werkers en sociaalwerkpraktijken**. We focussen daarbij op het gemeenschappelijk goed: de 5 krachtlijnen van Sterk Sociaal Werk, waarmee we verder aan de slag gaan. Welke kennis is er al op het terrein? Welke andere vormen van kennis kunnen we binnenbrengen? Wat kunnen we van elkaar leren? We maken praktijkkennis zichtbaar en ontsluiten deze, onder andere door sociaal werkers uit verschillende sectoren samen te brengen. Daarnaast blijven we een aantal acties uit het actieplan 2020-2024 actief verder opvolgen. Op die manier behouden we het overzicht en kunnen de opgedane inzichten verder verankerd worden in de praktijk.
- We werken acties uit om de **krapte van sociaal werkers op de arbeidsmarkt te helpen counteren**. We motiveren en inspireren (toekomstige) sociaal werkers om in het werkveld actief te blijven. We zetten onze platformfunctie in om belangrijke stakeholders uit beleid, werkveld, opleiding en onderzoek samen te brengen en gezamenlijk uitdagingen aan te pakken.
- We zetten in op **verbinding en ontmoeting tussen sociaal werkers**. We verbinden sociaal werkers met elkaar, niet alleen omdat ze elkaar kunnen inspireren en van elkaar kunnen leren, maar ook omdat ze dan zien dat ze niet alleen staan. Op die manier kan beroepstrots ontstaan en krijgen sociaal werkers energie om hun job uit te voeren. Een ambitieuze doelstelling die we in een eerste stap willen bereiken door verbinding en ontmoeting te realiseren op Vlaams en regionaal niveau. De regionale activiteiten op World Social Work Day en de jaarlijkse Vlaamse campagne spelen hierin een belangrijke rol. Met dat laatste willen we ook de positieve beeldvorming op maatschappelijk niveau verhogen.

4 HOE ZIET ONZE STRUCTUUR ERUIT?

Sterk Sociaal Werk heeft twee pijlers. Er is een Vlaams niveau, dat acties over heel Vlaanderen uitwerkt en actoren samenbrengt en er zijn de regionale platformen, die zich richten naar praktijkwerkers uit de regio. Beide niveaus zijn belangrijk. Je hebt bovenlokale partners nodig om acties vorm te geven en regionale partners om voeling met de praktijk te behouden, signalen op te vangen en resultaten naar de praktijk te brengen. Uit de evaluatie blijkt dat de structuur goed zit, maar dat er nog meer potentieel is. We willen de bestaande structuren daarom verder uitbouwen en verankeren. In wat volgt, lichten we de structuur van Sterk Sociaal Werk verder toe.

4.1 KERNGROEP

De kerngroep speelt een cruciale rol in Sterk Sociaal Werk. Ze bereidt de stuurgroepvergaderingen voor, vertegenwoordigt het Vlaams platform op extern overleg, werkt voorstellen uit om te toetsen op de stuurgroep, stemt bilateraal af met partners/trekkers, behoudt het overzicht, ... De kerngroep zorgt ervoor dat er beweging komt en blijft in Sterk Sociaal Werk. De kerngroep bestaat uit de voorzitter van Sterk Sociaal Werk, de procesmanager, de communicatiepartner en een vertegenwoordiging vanuit het Departement Zorg vanuit strategisch en logistiek oogpunt.

- Opdracht: praktische en logistieke ondersteuning, voorbereiden van stuurgroepvergaderingen, pen vasthouden voor het schrijven van het actieplan, organisatie van World Social Work Day, organisatie van Sociaalwerkconferenties, Vlaanderenbrede communicatie, ...
- Trekker: Procesmanager SSW
- Samenstelling: voorzitter SSW, procesmanager SSW, communicatie SSW, Departement Zorg

4.2 STUURGROEP

De stuurgroep stuurt Sterk Sociaal Werk aan. Ze neemt beslissingen over de richting die wordt uitgegaan, beslist over acties, neemt hier engagementen in op, ... In de schoot van de stuurgroep kunnen ook werkgroepen ontstaan om in kleinere groep rond een bepaald thema te werken, bijvoorbeeld rond het uitdiepen van een krachtlijn, het bepalen van een aanpak, de organisatie van een conferentie, ... De stuurgroep is divers samengesteld en bestaat uit een combinatie van vertegenwoordigers van opleidingen, steunpunten, gebruikers, administratie, ...

- Opdracht: opstellen voorstel actieplan Sterk Sociaal werk, opvolging uitvoering actieplan Sterk Sociaal Werk, uitdragen van de krachtlijnen Sterk Sociaal Werk, opvolgen van de werkgroepen die rond de krachtlijn(en) werken, verbinden van regionale en Vlaamse werking, actief linken leggen tussen resultaten van de werkgroepen en regionale platformen
- Trekker: Voorzitter SSW
- Samenstelling: Vertegenwoordigers uit de opleidingen sociaal werk, steunpunten, regionale voorzitters, vertegenwoordiging cliënten, administratie, communicatie-experten, andere experts.

4.3 STAKEHOLDERSOVERLEG

Het stakeholdersoverleg had in het verleden vooral als doelstelling om een ruime groep stakeholders te informeren over en te betrekken bij Sterk Sociaal Werk. Sociaal werkers zijn in heel wat domeinen actief. Het stakeholdersoverleg is de ideale plaats om informatie vlot te delen, expertise te bevragen, signalen naar boven te krijgen, ... Het is ook een manier om draagvlak te creëren en de betrokkenheid vanuit de verschillende sectoren te vergroten. In het nieuwe actieplan willen we naast informeren en betrekken, meer inzetten op inspireren en kennisdelen met de stakeholders . Meer informatie over hoe we dit zullen aanpakken, is terug te vinden in het volgende hoofdstuk.

- Doelstelling: draagvlak creëren voor Sterk Sociaal Werk, informeren, middel om informatie te verspreiden, input vragen voor thema's/conferenties, forum om kennis te delen en te inspireren.
- Trekker: Kerngroep Sterk Sociaal Werk
- Samenstelling: ruime groep actoren uit het brede sociaalwerkdomein, varieert naargelang het thema.

4.4 REGIONALE PLATFORMEN

De zes regionale platformen zetten activiteiten op rond thema's en creëren op die manier verbinding en ontmoeting tussen sociaal werkers. Sociaal werkers worden dus niet enkel inhoudelijk gevoed; door de ruimte voor verbinding en ontmoeting worden ook contacten gelegd en creëren ze activiteiten waar sociaal werkers energie uit halen. De regionale platformen Sterk Sociaal Werk richten zich hierbij expliciet naar praktijkwerkers uit alle domeinen waar sociaal werkers actief zijn, wat hen onderscheidt van andere platformen in de regio.

- Opdracht: input leveren voor de maatschappelijke thema's, praktijkwerkers bereiken, zichtbaarheid van Sterk Sociaal Werk verhogen, inzetten op kennisdeling en ontmoeting/verbinding, waar mogelijk kennis ontwikkelen rond thema's.
- Trekker: regionale voorzitters (docenten opleidingen sociaal werk), met ondersteuning vanuit het Departement Zorg.
- Samenstelling: regionaal te bepalen, belangrijk om praktijkwerkers te bereiken.

5 OP WEG NAAR EEN NIEUW ACTIEPLAN

Sterk Sociaal Werk is al langer actief in Vlaanderen. Op 24 mei 2018 vond de allereerste Sociaalwerkconferentie plaats. Deze werd georganiseerd door de drie Vlaamse masteropleidingen sociaal werk, samen met de Vlaamse Opleidingen Sociaal Werk (VOSW) en het toenmalige Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Centraal in deze conferentie stonden de vijf krachtlijnen van Sterk Sociaal Werk: nabijheid, verbindend werken, politiserend werken, procesmatig werken en generalistisch werken (zie 2.3 De vijf krachtlijnen van Sterk Sociaal Werk).

In navolging van deze conferentie werd het Vlaams Platform Sterk Sociaal Werk opgericht. Het sociaal werk werd/wordt geconfronteerd met heel wat uitdagingen, zoals vermaatschappelijking van de zorg, omgaan met hybridisering, superdiversiteit in de samenleving, digitalisering, onderbescherming van burgers, ... Deze uitdagingen werden reeds in het eindrapport van de eerste Sociaalwerkconferentie in 2018 geformuleerd. Het Vlaams Platform Sterk Sociaal Werk had als opdracht om een Actieplan Sterk Sociaal Werk op te maken dat, op basis van de krachtlijnen, aan de slag ging met de maatschappelijke uitdagingen en acties ondernam om het sociaal werk te versterken. Dit actieplan liep van 2020 tot en met 2024.

Het Vlaams platform Sterk Sociaal Werk is intussen een gevestigde waarde binnen sociaalwerkkringen. Naast de acties uit het actieplan werden in deze periode ook jaarlijkse campagnes opgezet op World Social Work Day en organiseerde het platform twee grote Sociaalwerkconferenties, een Vlaamse conferentie in 2022 en een Europese conferentie in 2024. Daarnaast organiseerden de zes regionale platformen¹ – getrokken door docenten uit de sociaalwerkopleidingen en ondersteund door regionale beleidsmedewerkers van het Departement Zorg – doorheen de jaren verschillende events om praktijkwerkers in hun regio te versterken en met elkaar te verbinden.

Met het einde van het actieplan in zicht startte het Vlaams platform Sterk Sociaal Werk in 2024 een evaluatietraject. In wat volgt, staan we kort stil bij het evaluatie- en toekomsttraject en bij de lessen die we daaruit gertokken hebben.

5.1 2024 EN 2025: VAN EVALUATIE NAAR VOORBEREIDING VAN DE TOEKOMST

Een haalbaar en realistisch actieplan opmaken, dat bovendien rekening houdt met de budgettaire beperkingen, vraagt tijd. We gingen dan ook al in 2024 (na de Europese Sociaalwerkconferentie) aan de slag met de evaluatie van het actieplan 2020-2024. We hielden hierrond verschillende overlegmomenten, met de stuurgroep, met de regionale platformen, met de stakeholders. Daarnaast hadden we bilaterale contacten met de trekkers van acties en een aantal nauwer betrokken stakeholders. In het najaar 2024 hielden we een tweede denkdag met de stuurgroep om de toekomst van Sterk Sociaal Werk uit te tekenen. Waar willen we naartoe? Hoe houden we best rekening met de feedback die we kregen? Op welke thema's zetten we in? Waar liggen de prioriteiten? Hoe pakken we dat aan?

Begin 2025 was het algemeen kader voor de stuurgroep duidelijk en konden we concreet aan de slag. Het jaar 2025 stond dan ook in het teken van het creëren van draagvlak en het concreter uitwerken van acties. Wat draagvlak betreft, hadden we een overleg met de verschillende steunpunten betrokken bij Sterk Sociaal Werk om te polsen naar hun engagement voor de komende periode. We gingen ook in gesprek met de Vlaamse Opleidingen Sociaal Werk (VOSW) over hun engagement naar de regionale platformen toe en de afspraken die we hierrond kunnen maken.

¹ De Platformen zijn georganiseerd volgens provincie (Limburg, Antwerpen, Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen). Brussel heeft een apart regionaal platform.

6 ACTIEPLAN STERK SOCIAAL WERK 2026 – 2029

Het Vlaams platform Sterk Sociaal Werk bestaat uit heel geëngageerde mensen. De middelen zijn beperkt. Het platform wil daarom een ‘vliegwiel’ zijn. We geven thema’s een boost. Dit kan op verschillende manieren vorm krijgen. Voor sommige thema’s nemen we een actieve rol op in de ontwikkeling van het thema. We werken deze intersectoraal uit, waarna de steunpunten, de opleidingen en de praktijk hier verder mee aan de slag gaan. Voor andere thema’s zetten we voornamelijk onze platformfunctie in. We brengen actoren uit verschillende sectoren samen om kennis te delen en te inspireren. Binnen het sociaalwerkdomein kunnen de verschillende disciplines/sectoren immers veel van elkaar leren.

Het Vlaams platform heeft niet de middelen noch de intentie om de rol van andere actoren (zoals steunpunten en expertisecentra) over te nemen. We zetten – samen met andere actoren - zaken in beweging, genereren een stroomversnelling rond thema’s, steeds met de brede praktijk waarin sociaal werkers actief zijn, in het achterhoofd.

Focus en haalbaarheid zijn de kernelementen van het nieuwe actieplan. Die focus leggen we in eerste instantie op **twee belangrijke speerpunten**:

- We werken de **krachtlijn ‘procesmatig werken’** conceptueel verder uit en ontwikkelen acties om de krachtlijn nog verder te verankeren bij sociaal werkers uit het brede sociaal werkveld, bij organisaties en in beleidscontexten.
- We zetten het traject rond **krachte op de arbeidsmarkt** verder. Op basis van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport werken we concrete acties uit.

In tweede orde zetten we in op:

- Het verder uitbouwen van de **regionale platformen** en een betere afstemming tussen het Vlaamse niveau en de regionale niveaus
- **Communicatie en beeldvorming** blijven cruciale elementen.
- In het voorjaar 2027 voorzien we een nieuwe **Sociaalwerkconferentie**. Gezien dit heel wat extra werk vraagt, formuleren we hier aparte acties rond.

Tot slot dragen we nog een aantal lopende thema’s uit het actieplan 2020-2024 verder uit naar het werkveld. We zetten hierrond geen grote trajecten meer op, maar willen volgende thema’s actiegericht verder blijven opvolgen en uitdragen:

- Politiserend werken;
- Impactevaluatie;
- Ecosociaalwerk;

Gezien de vele inspanningen die gedaan zijn binnen deze thema’s, willen we overzicht behouden over wat hierover verder nog gebeurt en waar er nog verder versterking mogelijk is.

6.1 THEMA’S EN ACTIES IN HET ACTIEPLAN 2026-2029

6.1.1 Krachtlijn procesmatig werken

In het nieuwe actieplan focussen we ons op de verdere ontwikkeling van de krachtlijn procesmatig werken. Deze krachtlijn is gekozen op basis van verschillende overwegingen. Ten eerste is deze krachtlijn tot nog toe het minst uitgewerkt en voor velen een abstract gegeven. Ten tweede geven we hiermee gehoor aan verschillende stakeholders – waaronder organisaties die werken met ervaringsdeskundigen – om als platform meer aan de slag te gaan met participatie en ervaringskennis/ ervaringsdeskundigheid. Ten derde kunnen we vanuit deze krachtlijn verbinding maken met een aantal belangrijke en maatschappelijk relevante topics zoals maatschappelijke innovatie, impactevaluatie, etc.

In aanloop naar dit actieplan werd in de schoot van de stuurgroep een tijdelijke werkgroep opgericht om het concept procesmatig werken verder te verhelderen en mogelijke relevante acties uit te werken. Deze werkgroep stelde een eerste nota op. Deze nota is nog redelijk academisch en dient nog verder concreet uitgewerkt te worden. De komende periode willen we inzetten op drie sporen om de krachtlijn procesmatig werken verder vorm te geven:

- In een eerste spoor brengen we procesmatig werken naar de praktijk. In overleg met onder andere praktijkwerkers maken we duidelijk hoe er procesmatig gewerkt wordt. Hoe doen we dat concreet? Wat betekent procesmatig werken in de praktijk? Wat kunnen we van elkaar leren en hoe kunnen we elkaar inspireren? We werken aan een praktijkgericht kader dat we later ontsluiten met als doel het inspireren en ondersteunen van praktijkwerkers. Spoor één is een intern spoor, gericht op sociaal werkers, sociale professionals en studenten sociaal werk.
- Spoor twee heeft tot doel om toe te werken naar een discours waarin procesmatig werken volwaardig erkend en gehonoreerd wordt. Spoor twee richt zich op actoren die de context voor sociaalwerk(praktijken) mee bepalen, met name beleidsmakers en directies van sociaalwerkorganisaties, zodat zij de nodige handelingsruimte creëren en verantwoordingsprocessen op een proceslogica afgestemd kunnen worden.
- Hoofdfocus van spoor drie is inspireren en prikkelen. Spoor drie zet in op het zichtbaar maken van sterke sociaalwerkpraktijken die procesmatig tot stand zijn gekomen en van de beleving die sociaal werkers en gebruikers hierrond hebben. In samenwerking met onze communicatiepartners brengen we procesmatig werken in beeld. Spoor drie richt zich daarmee op verschillende actoren.

Een helder en begrijpbaar concept van procesmatig werken, vanuit praktijkwerkers, is noodzakelijk om deze actie verder vorm te geven. In die zin kiezen we ervoor om in eerste instantie aan de slag te gaan met spoor een, het ontwikkelen van een praktijkgericht kader en spoor drie, het ontsluiten van sociaalwerkpraktijken die procesmatig aan de slag gaan. Acties rond spoor twee zijn nog niet verder uitgewerkt en komen in een latere fase aan bod.

Actie(s)	Trekker	Timing
We werken aan een publicatie die procesmatig werken duidt en verduidelijkt aan de hand van praktijkcases. Hiervoor wordt een werkgroep opgericht met lectoren en academici uit het hoger onderwijs, medewerkers van steunpunten en praktijkwerkers uit diverse sectoren van het sociaal werk. We betrekken ook de communicatiepartners van Sterk Sociaal Werk.	Steunpunten De Ambrassade, SAM en Socius, onder coördinatie van SAM.	2026 – 2029
De publicatie (het praktijkgericht kader) wordt gepresenteerd aan de sociaal werk community en ontsloten via diverse kanalen.	Steunpunten De Ambrassade, SAM en Socius, onder coördinatie van SAM.	2026 - 2029
Steunpunten en hogescholen nemen het praktijkkader in hun leeraanbod op.	Steunpunten De Ambrassade, SAM en Socius, onder coördinatie van SAM.	2026 – 2029
Op basis van de acties in spoor een werken we voorstellen uit voor de andere sporen.	Steunpunten De Ambrassade, SAM en Socius, onder coördinatie van SAM.	2026 – 2029
De regionale platformen gaan aan de slag met de krachtlijn procesmatig werken. Zo wordt procesmatig werken onder meer het thema van WSWD in 2026.	Regionale platformen SSW	2026 – 2029

We maken de krachtlijn procesmatig werken bekend bij sociaal werkers. We zorgen voor heldere toelichting en inspirerende praktijkvoorbeelden.	Communicatiemedewerker SSW bij Sociaal.Net.	2026 - 2029
---	---	-------------

De krachtlijn procesmatig werken indachtig, werken we de acties zoveel mogelijk in samenspraak met het werkveld uit en behouden we de openheid om acties gaandeweg bij te sturen.

6.1.2 Krapte op de arbeidsmarkt

In de loop van het Actieplan 2020 – 2024 kwam het personeelstekort in sociaal werk, mede dankzij de regionale platformen, op onze radar. Om hieraan tegemoet te komen, startten we in 2024 een project op. Onderzoekers en stuurgroepleden Veerle Van Gestel (Karel de Grote Hogeschool, voorzitter VOSW) en Andy De Brabander (Howest) kregen de opdracht om een grondige analyse te maken van het probleem en aanbevelingen te doen voor acties op korte en lange termijn.

Het project rond krapte van sociaal werkers op de arbeidsmarkt is afgerond in juni 2025. Het rapport is in september 2025 een eerste keer voorgesteld tijdens een publieksmoment in Gent. Op basis van de aanbevelingen uit dit rapport hebben we onderzocht welke rol Sterk Sociaal Werk hierin kan opnemen en zetten we in op een aantal acties. We hebben hierbij ook aandacht voor studenten en jongeren en bekijken hoe we hen in de acties mee kunnen nemen.

Actie(s)	Trekker	Timing
We organiseren een breed publieksmoment waarop het onderzoeksrapport 'Arbeidsmarktkrapte sociaal werk' in Gent wordt voorgesteld, inclusief workshops rond verschillende thema's gelinkt aan arbeidsmarktkrapte.	De onderzoekers i.s.m. Kerngroep Sterk Sociaal Werk	4/09/2025
Verschillende regionale platformen gaan aan de slag met het onderzoeksrapport in hun regio	Regionale platformen SSW	Regionaal platform Vlaams-Brabant: 24/11/2025 - webinar Regionaal platform Antwerpen: datum nog te bepalen Regionaal platform Limburg: datum nog te bepalen
We onderzoeken de mogelijkheden voor een longitudinale bevraging bij sociaal werkers om brede tendensen te capteren in relatie tot arbeidsmarktkrapte en op basis hiervan het werkveld te informeren en sensibiliseren. (naar analogie met 'De Grote Raadpleging' in Nederland, uitgevoerd door Movisie)	Kerngroep SSW	2025-2026: zicht krijgen op de mogelijkheden Indien we hiervoor kiezen 2026: eerste bevraging 2027: eerste lancering resultaten voorzien op de Sociaalwerkconferentie.
We werken samen met de Zorg- en Welzijnsambassadeur om onder andere sociaal werk beter in beeld te brengen en het sociaalwerkperspectief te integreren in de website en campagnes van CARE-ER.	Werkgroep Communicatie SSW onder coördinatie van Sociaal.Net.	2026-2029

We grijpen elke kans om aan een positieve beeldvorming over sociaal werk bij een breed publiek te werken. Dat doen we onder andere door samen te werken met CARE-ER en in te zetten op publicatiekansen bij de Vlaamse en regionale media.	Werkgroep communicatie onder coördinatie van Sociaal.Net.	Doorlopend
We blijven de regionale platformen ondersteunen bij de bekendmaking van hun activiteiten, waaronder de evenementen die zij organiseren op World Social Work Day.	Communicatiemedewerker SSW bij Sociaal.Net.	Doorlopend
We blijven inzetten op een jaarlijkse World Social Work Day campagne op Vlaams niveau. Via deze campagne bevorderen we de eerdergenoemde beroepstrots onder sociaal werkers en maken we bij een breder publiek duidelijk dat sociaal werk ertoe doet.	Werkgroep communicatie onder coördinatie van Sociaal.Net.	Jaarlijks tussen september en maart
2026 is het internationale Jaar van de Vrijwilliger. In 2026 geven we expliciet het podium aan vrijwilligers binnen het sociaal werk.	Communicatiemedewerker SSW bij Sociaal.Net.	2026

6.1.4 Uitbouw van de regionale platformen

Een belangrijk aandachtspunt uit de evaluatie van de vorige periode zijn de regionale platformen. De werking die de afgelopen jaren in de verschillende regio's is uitgebouwd, is niet gelijklopend. Sommige regio's hebben een vaste kerngroep en organiseren op regelmatige basis activiteiten, andere focussen vooral op World Social Work Day. In samenspraak met de regionale voorzitters kiezen we ervoor om de komende periode in te zetten op de uitbouw van de regionale platformen. De hogescholen hebben een sterker engagement uitgesproken om de regionale platformen te trekken. We gaan voor een versterkte samenwerking tussen de regio's, die de afstemming en uniformiteit verhoogt, maar die ook kansen biedt om formats met elkaar te delen en op die manier efficiënter aan de slag te gaan. Daarnaast zetten we ook in op een duidelijkere link tussen de regionale platformen en het Vlaams niveau.

Actie(s)	Trekker	Timing
De regionale platformen organiseren in iedere regio een event voor sociaal werkers en studenten op World Social Work Day. We combineren daarbij inhoud met ruimte voor ontmoeting en informeel contact.	Regionale platformen	Jaarlijks, iedere derde dinsdag van de maand maart
Naast World Social Work Day worden doorheen het jaar ook andere events opgezet. We werken daarvoor samen met de andere regio's en het Vlaams niveau om op die manier te zorgen voor kruisbestuiving.	Regionale platformen	Doorlopend
De regionale platformen werken mee aan acties op Vlaams niveau en/of gaan met de inhoud verder aan de slag binnen de eigen regio.	Regionale platformen in wisselwerking met de stuurgroep Sterk Sociaal Werk	Doorlopend

De regionale platformen zetten actief in op het verder uitbouwen van een regionale structuur.	Regionale platformen	Doorlopend
De regionale platformen worden ondersteund in hun verdere uitbouw en onderlinge afstemming met de andere platformen en het Vlaams niveau via het organiseren van overleg en intervisiemomenten.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk	Doorlopend

6.1.5 Sociaalwerkconferentie 2027

De beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding maakt melding van een nieuwe Sociaalwerkconferentie in 2027. Vanuit Sterk Sociaal Werk zetten we daar graag onze schouders onder. De locatie en het programma dienen nog bepaald te worden. Het lijkt evident dat de thema's waarmee we in het kader van dit actieplan aan de slag gaan, hier een plaats krijgen. Verder werkend op de ervaring uit eerdere conferenties zetten we deze conferentie participatief op.

Actie(s)	Trekker	Timing
We schrijven een overheidsopdracht uit rond locatie en catering en leggen deze vast.	Departement Zorg	Najaar 2025
We schrijven een overheidsopdracht uit voor een eventbureau dat ons kan ondersteunen in de creatieve en conceptuele fase en in uitvoering en productie. Eens het eventbureau bekend is, wordt regelmatig overleg ingepland om de conferentie verder vorm te geven.	Departement Zorg Kerngroep Sterk Sociaal Werk	Najaar 2025 – voorjaar 2027
We werken het programma voor de conferentie participatief uit.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk	Voorjaar 2026 – voorjaar 2027
We zorgen voor heldere en enthousiasmerende evenementencommunicatie rond de Sociaalwerkconferentie van 2027. We zetten in op een brede bekendheid van dit evenement onder sociaal werkers, motiveren hen om zich in te schrijven en brengen verslag uit van het evenement via onze verschillende communicatiekanalen.	Communicatiemedewerker SSW bij Sociaal.Net.	September 2026 – juni 2027
We evalueren de Sociaalwerkconferentie en gaan aan de slag met de actiepunten.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk	Tweede helft 2027

6.1.6 Onderzoeksagenda voor sociaal werk

Politisierend werken, ecosociaal werk, krapte op de arbeidsmarkt, ... het sociaal werk is in heel wat thema's betrokken. En er zijn ook heel wat onderzoekers met al deze thema's aan de slag. Afstemming kan ook hier interessant zijn. Vanuit Sterk Sociaal Werk zien we heil in een onderzoeksagenda, die richting geeft aan toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Dit kan zeker ook relevant zijn om het beleid rond sociaal werk

verder wetenschappelijk te onderbouwen en levert mogelijks interessante onderwerpen op voor de Sociaalwerkconferentie van 2027.

Actie(s)	Trekker	Timing
We onderzoeken de haalbaarheid van een onderzoeksagenda rond de thema's opgenomen in het actieplan Sterk Sociaal Werk.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk ism de stuurgroep	2026-2029

6.1.7 Lopende thema's verder opvolgen

Een actieplan stopt uiteraard niet van de ene op de andere dag. Daarom nemen we een aantal acties uit het vorige actieplan graag verder op. Concreet gaat het over (1) politiserend werken, (2) impactevaluatie en (3) eco-sociaal werk. We zetten rond deze thema's geen grote trajecten op. De focus ligt voornamelijk op het warm houden van de thema's en het verder bekend maken naar het werkveld toe. We maken hierbij gebruik van onze stakeholdersoverleggen om een ruime groep geïnteresseerden te bereiken.

6.1.7.1 Politiserend werken

We zetten de dynamiek die we rond politiserend werken gecreëerd hebben verder. Politiserend werken heeft in de sector aan belang gewonnen, en er zijn nog verschillende acties lopende, maar het overzicht en de coördinatie ontbreken. Sterk Sociaal Werk wil hier een versterkende rol in opnemen.

Actie(s)	Trekker	Timing
Minimum 1x per jaar brengen we een overzicht van de inspanningen en de resultaten die in het brede sociaalwerkveld worden genomen om praktijkwerkers en hun organisaties te inspireren en te ondersteunen om politiserend te werken, op de stuurgroep.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk	Minimum 1x per jaar in de periode 2025 - 2029.
We organiseren 1 à 2 per jaar een stakeholdersbijeenkomst, waarbij we deelnemers inspireren via relevante praktijken en onderzoek. We faciliteren intersectorale uitwisseling over politiserend werken.	Kerngroep Sterk Sociaal Werk ism de stuurgroep	Minimum 1x per jaar in de periode 2026 -2029

6.1.7.2 Impactevaluatie

Impactevaluatie is een brandend actueel thema dat we de komende periode verder onder de aandacht van het werkveld willen houden. In het kader van het vorige actieplan werd aan de slag gegaan met het thema impactevaluatie. Er liep een onderzoek, getrokken door UAntwerpen, Karel de Grote Hogeschool en KULeuven. Impactevaluatie leeft duidelijk bij sociaalwerkorganisaties. We brengen sectoren samen om rond het thema uit te wisselen en inspirerende praktijken te delen. De resultaten van het onderzoek kunnen hier deel van uitmaken.

Actie(s)	Trekker	Timing
We organiseren een stakeholdersmeeting met belangrijke stakeholders uit het brede sociaal werkveld om zicht te krijgen op de	Kerngroep SSW ism de stuurgroep	21/10/2025

